

MÜNDƏRİCAT

I FƏSİL.	TEATRDA	7
II FƏSİL.	ŞAM YEMƏYİNDƏ	18
III FƏSİL.	QIZILDIŞ ADAM	30
IV FƏSİL.	LORD ECVERLƏ SÖHBƏT	41
V FƏSİL.	QƏTL	52
VI FƏSİL.	DUL QADIN	61
VII FƏSİL.	KATİBƏ.....	72
VIII FƏSİL.	VERSİYALAR	83
IX FƏSİL.	İKİNCİ ÖLÜM	89
X FƏSİL.	MERİ DRAYVER	97
XI FƏSİL.	EQOİST QIZ	107
XII FƏSİL.	QIZI	116
XIII FƏSİL.	QARDAŞOĞLU.....	125
XIV FƏSİL.	BEŞ SUAL	134

XV FƏSİL.	SER MONTEQYU KORNER	145
XVI FƏSİL.	FİKİR MÜBADİLƏSİ	153
XVII FƏSİL.	EŞİKAĞASI	158
XVIII FƏSİL.	RƏQİB	166
XIX FƏSİL.	GÜCLÜ ŞƏXSİYYƏT	177
XX FƏSİL.	TAKSİ SÜRÜCÜSÜ	184
XXI FƏSİL.	RONALD DANIŞIR	191
XXII FƏSİL.	ERKÜL PUARONUN QƏRİBƏLİYİ	199
XXIII FƏSİL.	MƏKTUB	209
XXIV FƏSİL.	PARİSDƏN XƏBƏRLƏR	219
XXV FƏSİL.	NAHAR	225
XXVI FƏSİL.	PARİS	232
XXVII FƏSİL.	PENSNE HAQQINDA	234
XXVIII FƏSİL.	PUARO SUALLAR VERİR	242
XXIX FƏSİL.	PUARO DANIŞIR	248
XXX FƏSİL.	BU NECƏ OLMUŞDU	259

I Fəsil

TEATRDA

Yaddaşa etibar yoxdur. Ecverin dördüncü baronu Corc Alfred Sent-Vinsent Marşın cəmiyyəti dəhşətli dərəcədə həyəcanlandıran, qorxuya salan ölümü sanki çoxdan olmuşdu. Onu artıq yeni sensasiyalı xəbərlər əvəz edirdi.

Bu işlə əlaqədar dostum Erkül Puaronun adı heç vaxt açıq-aşkar çəkilmirdi. Əslində bunu özü istəmişdi. O, kölgədə qalması daha üstün tuturdu. Belə işlərlə başqaları öyünürdülər və bu da ona sərf edirdi. Bundan əlavə, Puaron, bu işi özünün açmadığına tamamilə əmin idi. Dostum bu gün də etiraf edir ki, onun düzgün istiqamətə addımlamasına səbəb təsadüfən yoldan ötən birindən eşitdiyi söz olub.

Buna baxmayaraq, sirrin açılmasına görə dahi Erkül Puaroya borcluyuq. Əgər o olmasaydı, çətin ki, əsl qatili tapmaq mümkün olardı.

Məhz buna görə mənə məlum olanları ard-arda düzmək istəyirəm. Bu işi, demək olar, bütün xırdalıqlarına qədər bilirəm və onu da gizlətməyəcəm ki, bu haqda danışmağı məndən gözəl bir xanım xahiş edib.

Mən tez-tez Puaronun çox səliqə-sahmanlı qonaq otağına yığışdığımız günü xatırlayıram. Dostum xalçadakı xətt üzrə o yan-bu yana addımlayıb bizi təkzibolunmaz sübutları ilə mat qoydu. Puaro kimi mən də söhbətimi ötən ilin iyun ayında Londonda baxdığım teatr tamaşasından başlayacağam.

O vaxtlar bütün şəhər Karlotta Adamsdan ötrü dəli-divanə idi. Bir il əvvəl etdiyi çıxışlar ona çox böyük uğur gətirmişdi. İndi onun üçhəftəlik anqajementi¹ gedirdi və biz də sonuncudan əvvəlki çıxışında iştirak edirdik.

Amerika sakini Karlotta Adams kosmetikadan istifadə etmədən, tərəf müqabili olmadan və heç bir dekorasiyasız gülməli səhnəciklər oynamağı bacaran istedadlı xanım idi. O, istənilən dildə sərbəst danışdı (ya da ki, hamını buna inandırırırdı).

“Bir axşam xaricidəki oteldə” sketçi olduqca məzəli idi. Səhnədə bir-birinin ardınca amerikan turistləri, alman turistləri, orta təbəqədən olan ingilis ailələri, davranışıyla şübhə doğuran xanımlar, iflasa uğramış rus zadəganları, yorğun ofisiantlar görünməyə başladılar.

Kədərli sketçləri şən sketçlər, şən sketçləri yenidən kədərli sketçlər əvəz edirdi. Xəstəxanadakı çexin ölüm anına baxanda boğazımız qurudu. Ardınca isə diş həkiminin xoş söhbətlərlə “qurbanının” başını necə qatdığına gözümüzdən yaş çıxana qədər gülərək izlədik.

¹ Anqajement – müəyyən bir müddət və müəyyən miqdarda tamaşa vermək üçün müqavilə ilə artist çağırma.

Proqram Karlotta Adamsın “İmitasiya” nömrəsilə yekunlaşacaqdı.

O, səhnədə qeyri-adi zəkasıyla göründü. Tamamilə kosmetikasız üzünün cizgiləri qəribə şəkildə dəyişilərək tamaşaçıların qarşısında gah tanınmış bir siyasətçi, gah məşhur aktrisa, gah da kübar cəmiyyətindən gözəl bir xanım simasını alırdı. Personajlarından hər biri kiçik monoloq söyləyirdi və bu monoloqlar xüsusi ustalıqla hazırlanırdı. Onlarla seçdiyi bütün insanların zəif yerlərini göstərirdi.

Sonuncu çıxışlarından birində Londonda yaxşı tanınmış, gənc, istedadlı amerikan aktrisası Silviya Uilkinsonu imitasiya edirdi. Nömrə çox gözəl düşünülüb hazırlanmışdı. Ağzından çıxan bayağı sözlər qəribə hisslərə bürünürdü. Özümüzdən asılı olmayaraq, söylədiyi hər bir kəlmənin dərin mənası olduğuna aldanmağa başlayırdıq. Onun çox gözəl ahəngli, yüngül xırıltılı səsi insanı ovsunlayırdı. Təmkinli jestləri, sanki gözəgörünməz küləktək yellənən qədd-qaməti, nadir, qeyri-adi fiziki gözəlliyi vardı. Bunları necə bacarırdı, heç cür anlaya bilmirəm!

Mən bənzərsiz Silviya Uilkinsonun pərəstişkarı idim. Və onun bütün dramatik rollarına heyran olurdum. Silviyanı aktrisa yox, sadəcə, gözəlçə hesab edənlərə isə onun çox gözəl səhnə qabiliyyəti olduğunu deməklə etiraz edirdim.

Bu tanış, tutqun, məni tez-tez həyəcanlandıran səsi eşitmək, əl barmaqlarının yavaş-yavaş açılıb-büküldüyünü, başını geri çevirəndə saçlarının necə uçuşduğunu seyr etmək (bu jestlə o, emosional səhnələri yekunlaşdırırdı) bir az dəhşətli idi.